

Milyen támogatási rendszert szeretnénk?

Összefoglaló a magyarországi támogatáspolitikai újragondolásáról | 2026. május 29., Komárom

A 2026. május 13-án hivatalba lépett Magyar-kormány vállalást tett a határon túli támogatáspolitikai megújítására. A **Köz.ügy platform** ezért nyitott civil fórumot szervezett Komáromban, hogy a felvidéki magyar közösség intézményi, szakmai, civil és közösségszervezői szereplők saját hangjukon fogalmazhassák meg, milyen rendszert szeretnénk. A javaslatok megfogalmazását megközelítőleg **nyolcvan résztvevő** segítette. Ez a dokumentum a komáromi fórum műhelymunkáján elhangzott szempontokat foglalja össze.

A régi rendszer értékelése

A régi rendszer előnyei	A régi rendszer hibái
<p>Felelősségvállalás és bőkezűség: a pályázatok léte és mértéke kifejezi a magyar állam határon túli magyar közösségeikért vállalt felelősségét</p> <p>Kiszámíthatóság és stabilitás: a rendszeres támogatásnak köszönhetően az intézményi működés hosszú távon tervezhetővé vált</p> <p>Kezelhetőség: praktikus online felület</p> <p>Előfinanszírozás: az önrész nélküli pályázati rendszer sok kis szervezetnek segített</p> <p>Sokszínűség: az oktatástól a kultúrán át a tanulmányi ösztöndíjakig sok területet lefedett</p>	<p>Politikai szempontok túlsúlya a döntéshozatalban, klientelizmus és lojalitás: a szakmaiságot gyakran felülírta a politikai közelség és a személyes kapcsolat. Ennek hiányában sokakat kizártak a rendszerből.</p> <p>Stratégia hiánya: hiányzott a hosszú távú tervezés, a stratégiai célok kitűzése és a valódi hatásvizsgálat</p> <p>Ellustulás: a pályázati rendszer nem segítette az fenntarthatóságot, sok szervezet leszokott az önálló forrásszerzésről és innovációról</p> <p>Átláthatatlanság: nem lehetett tudni, milyen szempontok alapján születik ítélet a nagyobb összegű támogatások kapcsán</p> <p>Megosztó: a fenti okokból kifolyólag a magyarországi támogatások léte megosztóvá vált a szlovákiai magyar, a magyarországi és a szlovák közegben is</p>

A magyarországi támogatások szükségessége

A felvidéki közösségnek kompenzációra van szüksége a kisebbségi létből fakadó hátrányok miatt.

- **A szlovák állam és az EU mulasztása:** a hazai források nem elegendők a magyar oktatási háttérintézmények és a közösségi infrastruktúra finanszírozására. A szlovák állam nem érdekelt a magyar közösség támogatásában.
- **Az anyaország felelőssége:** Magyarország erkölcsi felelőssége a szolidaritás a határon túli kisebbségekkel és hogy a hazai források hiányát pótolja.
- **Versenyképesség, megmaradás, nemzeti identitás:** A támogatás létszükséglet a szülőföldön maradáshoz, az asszimiláció megfékezéséhez, valamint a felvidéki

magyar intézmények versenyképességének növeléséhez a többségi intézményekkel szemben.

A magyarországi támogatások célja

A javaslatok a hosszabb távú tervezés, összefogás és a szakmai prioritások felé mutatnak.

- **Stratégia:** valós szükségleteken alapuló, helyi szereplők bevonásával történő, kutatásokkal alátámasztott hosszútávú célok mentén megfogalmazott támogatási stratégia kialakítása szükséges, ugyanakkor ösztönözni kell az egyéni kezdeményezéseket és az innovatív projekteket is.
- **Fenntarthatóság:** a kizárólagosan magyarországi támogatásokra való hagyatkozás helyett a szervezetek és intézmények önfenntartó, több lábon álló finanszírozásának segítése
- **Szervezete fejlesztés:** a támogatási rendszernek nemcsak programokat és rendezvényeket kell finanszíroznia, hanem a szervezetek hosszú távú működési képességét is erősítenie kell. Ez hozzájárulhat ahhoz, hogy a szervezetek kevésbé váljanak kiszolgáltatottá az egyetlen forrásból érkező támogatásoknak.
- **Hálózatosodás:** a szétaprózódott média és civil szféra helyett az ernyőszervezetek, közös kezdeményezések (konzorciumok) támogatása.
- **Prioritási területek:** kiemelten fontos az oktatás, tehetséggondozás, családpolitika, kultúra, ifjúság és a KKV-k támogatása, a kétnyelvűsítés és a nemzetek közötti párbeszéd elősegítése

A támogatás módja

Kulcsfontosságú a transzparencia, objektivitás és a felvidéki szereplők bevonása.

Elvi szempontok:

- Politikai függetlenség, szakmai szempontok érvényesülése
- Transzparencia, minőségbiztosítás
- Vízió, hosszútávú stratégia
- Eredmények, értékteremtés mértékének figyelembevétele

Gyakorlati javaslatok:

- **Visszaélések feltárása:** A közbizalom helyreállítása miatt a támogatási rendszer megújításának része kell legyen a korábbi döntések és visszaélések átlátható, szakmai alapú vizsgálata.
- **Szakmai kollégiumok:** A döntéseket politikai befolyástól mentes, demokratikusan választott, többszintű szakmai testületeknek kell meghozniuk, bevonva az érintetteket is
- **Átláthatóság:** nyílt pályázati rendszer, a döntéshozó személyek és az indoklás nyilvánosságra hozása.
- **Helyi döntéshozatal:** Az alapvető döntések ne Budapesten, hanem a Felvidéken születessenek meg, figyelembe véve a helyi sajátosságokat és kutatási adatokat.
- **Monitoring és visszacsatolás követelményének bevezetése:** Szükséges a támogatások hasznosulásának ellenőrzése és a hatás mérése (Plan-Do-Act-Check rendszer).

- **Földrajzi méltányosság:** Figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű régiók és a szórvány igényeit, hogy ne csak a nyugati szervezetek szempontjai érvényesüljenek.
- **Többéves akkreditációs és keretfinanszírozási modell:** Az Erasmus+ ifjúsági területén ismert logikához hasonlóan a szervezetek egy lazább, három évre szóló stratégiai tervvel pályázhatnak, és sikeres akkreditáció esetén egy meghatározott keretösszeggel gazdálkodhatnak. Ez egyszerre növelné a kiszámíthatóságot, csökkentené az adminisztratív terheket, és teret adna a helyi igényekhez történő rugalmas alkalmazkodásnak.